

PM Rotel II (Dnr KS 2019/1479)

Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner – delrapport i uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid den 20 december 2019

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Den 12 april 2018 gav regeringen uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess till Lantmäteriet. Uppdraget delades in i två delar, en delrapport och en huvudrapport. I delrapporten ”Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner” (denna remiss) ska Lantmäteriet lämna förslag på hur ett nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner kan utformas. I samband med detta ska även behovet av en utökad redovisning av byggnadsinformation utredas. I deluppdraget ingick även att ta fram förslag på nödvändiga författningsändringar och funktionella krav för att möjliggöra ett tillgängliggörande.

Dessa krav ska omsättas till förslag på hur ett nationellt tillhandahållande kan utformas, en informationsutbytesmodell, en datamodell och tekniska krav. Därutöver ska en kostnads- och konsekvensbeskrivning av förslagen tas fram. Delrapporten lämnades till regeringen 31 januari 2019. I huvudrapporten ska Lantmäteriet redovisa lösningar, kostnader och en genomförandeplan för hur infrastrukturen för geodata bör utvecklas för att möjliggöra ett nationellt tillgängliggörande av all geodata inom samhällsbyggnadsprocessen.

Den 26 april 2019 redovisades huvudrapporten för regeringen. Regeringskansliet har den 30 september 2019 remitterat Lantmäteriets delrapport till 86 remissinstanser bl. a. Stockholms stad. Svar ska ha inkommit till regeringskansliet senast den 20 december 2019.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och stadsbyggnadsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att en ökad digitalisering av stadsutvecklingsprocessen kan bidra till en mer effektiv stadsplanering. Det är viktigt

att de kommunala finansieringsprinciperna beaktas och att inga nya kostnader tillförs kommunen som är hänförliga till obligatoriska uppgifter från staten.

Stadsbyggnadskontoret är överlag positiv till remissens förslag och anser att förslaget i sin helhet påskyndar arbetet med att använda digitala detaljplaner, men lyfter samtidigt frågor som behöver utredas ytterligare.

Mina synpunkter

Ett nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner är i grunden positivt. Detta då det effektiviserar stadsplaneringsprocessen och innebär möjligheter för aktörer även inom privat sektor att lätt få tillgång till detaljplaner och hitta byggbar mark. Digitaliseringen innebär även att stockholmarna på ett mer lättillgängligt sätt kommer kunna ta del av och följa planeringen för kommande projekt i Stockholm. I arbetet med digitalisering och effektivisering av detaljplaner är det även viktigt att ta i beaktning trygghets- och säkerhetsaspekterna och vad de potentiella konsekvenserna kan tänkas bli. Uppföljning- och sammanställning av exempelvis bostadsmålen förenklas liksom möjligheten till att ta fram kvantitativa analyser för styrning av stadens planering. Det är emellertid viktigt att en samlad kostnadsanalys görs för att förhindra att enskilda kommuner åläggs kostnader relaterade till genomförande av förslaget. Det behövs ett förtydligande avseende vilka tekniska system som är nödvändiga och om det är kommunen eller Lantmäteriet som ska tillhandahålla dessa. Vidare behöver frågor som ansvarsfördelning, implementering och ändringar i befintlig lagstiftning utredas vidare.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 4 december 2019

JOAKIM LARSSON

Bilaga

Delrapport – Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Den 12 april 2018 gav regeringen uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess till Lantmäteriet. Uppdraget delades in i två delar, en delrapport och en huvudrapport. I delrapporten ”Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner” (denna remiss) ska Lantmäteriet lämna förslag på hur ett nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner kan utformas. I samband med detta ska även behovet av en utökad redovisning av byggnadsinformation utredas. I deluppdraget ingick även att ta fram förslag på nödvändiga författningsändringar och funktionella krav för att möjliggöra ett tillgängliggörande. Dessa krav ska omsättas till förslag på hur ett nationellt tillhandahållande kan utformas, en informationsutbytesmodell, en datamodel och tekniska krav. Därutöver ska en kostnads- och konsekvensbeskrivning av förslagen tas fram. Delrapporten lämnades till regeringen 31 januari 2019. I huvudrapporten ska Lantmäteriet redovisa lösningar, kostnader och en genomförandeplan för hur infrastrukturen för geodata bör utvecklas för att möjliggöra ett nationellt tillgängliggörande av all geodata inom samhällsbyggnadsprocessen. Den 26 april 2019 redovisades huvudrapporten för regeringen. Regeringskansliet har den 30 september 2019 remitterat Lantmäteriets delrapport till 86 remissinstanser bl. a. Stockholms stad. Svar ska ha inkommit till regeringskansliet senast den 20 december 2019. Stadsbyggnadsnämnden och stadsledningskontoret har av kommunstyrelsen ombetts att yttra sig över remissen senast den 15 november 2019.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadsnämnden har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 november 2019 har i huvudsak följande lydelse.

I delrapporten föreslås att kommuner blir informationsansvariga myndigheter för detaljplaner, översiktsplaner och regionplaner enligt förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation. Lantmäteriet anser att ett EU-direktiv avseende detaljplaner som genomförs ska finansieras genom anslag för berörda. Det strategiska målet som förslagen i remissen vill uppnå är en digitalt obruten samhällsbyggnadsprocess som stöd för att bidra till ett ökat bostadsbyggande. Förslaget bedöms av Lantmäteriet ha en positiv effekt på processen som sådan eftersom den kan automatiseras i högre utsträckning. Automatisering av delar eller hela processen ökar transparensen och likabehandlingen i ärenden.

Lantmäteriet föreslår att det ska finnas en infrastruktur för nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner, vilken ska utgöra en del av den nationella infrastrukturen för geodata. Delrapporten redogör för en första skalbar modell för ett nationellt tillgängliggörande innan förutsättningarna för en nationell infrastruktur är färdigutredd och på plats. Avseende kravet på elektronisk form gör Lantmäteriet bedömningen att informationen ska vara georefererad.

Kravet omfattar inte arbetshandlingar eller detaljplaner i pdf-format. Många kommuner har redan börjat digitalisera sina detaljplaner.

Olika styrmodeller har utretts som anger var och hur kommuner ska bli skyldiga att bidra med detaljplaneinformation till den nationella infrastrukturen. Efter en analys av dessa styrmodeller föreslår Lantmäteriet en ändring av förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation som gör att kommuner blir informationsansvariga myndigheter enligt lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation för detaljplaner, regionplaner och översiktsplaner.

Ändringen för detaljplaner föreslås träda i kraft från och med den 1 januari 2021 och informationsansvaret för regionplaner och översiktsplaner behöver fullgöras senast från och med den 1 januari 2024. Lantmäteriet bedömer att förslaget inte ändrar på de grundläggande förhållandena om kommuners beslutsrätt om markanvändning och fysisk planering. Däremot påverkar förslaget informationshanteringen vid utövandet av denna beslutsrätt.

Översiktsplaner och regionplaner föreslås ingå i författnings-förändringen för att inte förordningen ska behöva ändras på nytt när förutsättningar för en sådan digitalisering är på plats.

Det statliga Lantmäteriet föreslår att de ska kunna erbjuda kommunerna att tillhandahålla digitala detaljplaner för deras räkning, så kallat datavärdskap. För att möjliggöra detta föreslås en ändring i förordningen med instruktion för Lantmäteriet som möjliggör att datavärdskap för annans räkning blir en kärnuppgift för Lantmäteriet.

Det ingår även i förslaget att Lantmäteriet ska agera samordnare för detaljplaner, översiktsplaner och regionplaner enligt den samordnarroll som beskrivs i förordningen om geografisk miljöinformation. Det föreslås även att en gemensam ingång till Sveriges samlade detaljplaneinformation, genom exempelvis ett visningsfönster till en nationell digital planmosaik, ska vara en del av den nationella infrastrukturen. Förslaget bedöms innebära kostnader för kommuner, bland annat mot bakgrund av skyldigheter enligt EU direktivet Inspire. Genomförande av EU-direktivet avseende detaljplaner ska enligt Lantmäteriet finansieras genom anslag för berörda.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret anser att en ökad digitalisering av stadsutvecklingsprocessen kan bidra till en mer effektiv stadsplanering särskilt i områden anslutandes till kommunens gränser eller i mellankommunala samarbeten. Inom kommunens gränser är stadsutvecklingsprocessen i hög grad effektiv och stadens planering i stor utsträckning redan digitaliserad.

Stadsledningskontoret anser att samordningen mellan Lantmäteriets utredning och Boverkets detaljplaneföreskrifter, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2022, i högre grad kan genomföras samt att övergångsbestämmelser kan samordnas för att öka tydligheten. Stadsledningskontoret anser att det enligt Plan- och bygglagen (2010:900) är Regionen som har ansvaret att upprätta regionplaner och att informationsansvaret för regionplaner således borde ligga hos Regionen.

Stadsledningskontoret anser avslutningsvis att nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner främst har ett syfte att inhämta information som andra än kommunen är betjänta av. De ekonomiska nyttorna uppstår främst för byggaktörer utanför den offentliga sektorn samtidigt som kostnaden av förslagen hamnar på kommunerna, som ska tillhandahålla system för digitaliseringen. Enligt de kommunala finansieringsprinciperna ska inga nya obligatoriska uppgifter från staten kunna införas utan medföljande finansiering. Staten bör därför ta ett ekonomiskt ansvar för de kostnader som uppkommer för kommunerna med anledning av förslaget. Det är viktigt att detta uppmärksammas i föreliggande remiss och att Lantmäteriet föreslås agera samordnare för informationen. Den samlade kostnadsanalysen, inklusive totala investeringskostnader och förvaltningskostnader samt ett förslag till en finansieringsmodell, ska presenteras i Lantmäteriets slutrapport vilket inte ingår i remissunderlaget.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att remissen ”Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner” anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Detaljplaner

Det strategiska målet som förslagen i remissen vill uppnå är en digitalt obruten samhällsbyggnadsprocess som stöd för att bidra till ett ökat bostadsbyggande.

I delrapporten ”Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner” (denna remiss) har Lantmäteriet lämnat förslag på hur ett nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner¹ kan utformas.

Lantmäteriet föreslår att det ska finnas en infrastruktur för nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner, vilken ska utgöra en del av den nationella infrastrukturen för geodata. Denna delrapport redogör för en första skalbar modell för ett nationellt tillgängliggörande innan förutsättningarna för en nationell infrastruktur är färdigutredd och på plats.

För att kommuner ska bli skyldiga att bidra med detaljplaneinformation till den nationella infrastrukturen har Lantmäteriet utrett olika styrmodeller. Efter en analys av dessa styrmodeller föreslår Lantmäteriet en ändring av förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation som gör att kommuner blir informationsansvariga² myndigheter enligt lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation för detaljplaner³, regionplaner och översiktsplaner. Ändringen för detaljplaner föreslås träda i kraft från och med den 1 januari 2021 och informationsansvaret för regionplaner och översiktsplaner behöver fullgöras senast från och med den 1 januari 2024. Lantmäteriet bedömer att förslaget inte ändrar på de grundläggande förhållandena om kommuners beslutsrätt om markanvändning och fysisk planering. Däremot påverkar förslaget informationshanteringen vid utövandet av denna beslutsrätt.

Översiktsplaner och regionplaner bör ingå i författnings-förändringen för att inte förordningen ska behöva ändras på nytt när förutsättningar för en sådan digitalisering är på plats.

Lantmäteriet anser att föreslagen författningsändring är en minimal ändring av gällande författningar i detta skede. På sikt är Lantmäteriets ambition att skapa ett förvaltningsgemensamt juridiskt ramverk för en nationell infrastruktur för informationsförsörjning som inkluderar ca 150 olika datamängder som används i samhällsbyggnadsprocessen. För detta krävs en omfattande reform av dagens lagstiftning.

¹ Digitala detaljplaner översätter Lantmäteriet till ”i elektroniskt format”, en formulering som EU-direktivet 2007/2/EG Inspire använder (se s. 34). Inspiredirektivet föranledde lagen (2010:1767) och förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation. Avseende kravet på elektronisk form gör Lantmäteriet följande bedömning. För att kravet ska vara tillämpligt krävs att informationen är georefererad. Kravet omfattar inte arbetshandlingar. Detaljplaner i PDF-format (bilder) omfattas inte av kravet. Många kommuner har redan börjat digitalisera sina detaljplaner. I dessa fall, det vill säga där det idag finns digitala detaljplaner, bedöms kravet vara uppfyllt.

² Informationsansvar enligt lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation innebär att Stockholms stad ansvarar för att ta fram nödvändiga informationshanteringstjänster samt beskrivande metadata så att detaljplaner, regionplaner och översiktsplaner kan göras nationellt tillgängliga.

³ Parallellt pågår Boverkets arbete med att ta fram föreskrifter för detaljplaner med syfte att kommande detaljplaner och tillhörande planbeskrivningar har en enhetlig struktur och ett enhetligt innehåll och att informationen kan utbytas maskinellt.

Lantmäteriet föreslår att de ska kunna erbjuda kommunerna att tillhandahålla digitala detaljplaner för deras räkning, s.k. datavårdskap. För att möjliggöra detta föreslås en ändring i förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet som möjliggör att datavårdskap för annans räkning blir en kärnuppgift för Lantmäteriet.

Det ingår även i förslaget att Lantmäteriet ska agera samordnare för detaljplaner, översiktsplaner och regionplaner enligt den samordnarroll som beskrivs i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation.

Det föreslås även att en gemensam ingång till Sveriges samlade detaljplaneinformation (t ex ett visningsfönster till en nationell digital planmosaik) ska vara en del av den nationella infrastrukturen.

Ett skäl som anförs av Lantmäteriet för dessa förslag är att EU-lagstiftningen (Inspire)⁴, som ledde till att Sverige fick en lag och en förordning om geografisk miljöinformation, redan bygger på den grundläggande principen att informationen ska lagras hos den producerande myndigheten. Ett annat skäl som Lantmäteriet anger är att lösningen är skalbar och därmed återanvändningsbar för data från andra sektorer. Därmed skulle inte sektorsspecifika lösningar krävas, varken för styrning eller för den tekniska infrastrukturen.

Lantmäteriet nämner att föreslagna ändringar medför kostnader för kommuner men går inte in på kostnadens omfattning. Lantmäteriet anser att ett genomförande av ett EU-direktiv avseende detaljplaner ska finansieras genom anslag för berörda. Dessa kostnader tas upp som ersättningskostnader i Lantmäteriets budgetunderlag.

Behovet av en utökad redovisning av byggnadsinformation

Enligt regeringsuppdraget skulle även behovet av utökad redovisning av byggnadsinformation utredas. Lantmäteriets kartläggning av behov som framkommit i SKL:s samverkansprojektet Svensk geoprocess, Boverkets Får-jag-lov-projekt, Lantmäteriets regeringsuppdrag Digitalt-först, Lantmäteriets Smart-built-environment-projekt och projektet Smart-planering-för-byggande visade att det finns ytterligare ett behov av byggnadsinformation i samhällsbyggnadsprocessen än vad som samlas in och hanteras i fastighetsregistret idag. Lantmäteriet föreslår att behovet beaktas inom ramen för arbetet med föreskrifter för grundkartan

Kommentar och ytterligare fakta kontoret anser är relevant i sammanhanget

Remissen beskriver ett nytt koncept som är ett stort steg från dagens sätt att sammanställa och sprida data eftersom information från många olika källor ska sammanfogas ”on the fly” och inte att nya nationella register upprättas. Detta ställer helt nya krav på de datalevererande myndigheterna däribland kommunerna.

Ungefär 10 procent av de ca 150 datamängder som används inom samhällsbyggnadsprocessen är redan reglerade i annan registerlagstiftning (t ex i lag (2000:224) om fastighetsregister). Det kommer krävas omfattande ändringar i befintlig lagstiftning om alla dessa datamängder ska hanteras på liknande sätt som föreslås för detaljplaner.

Även Boverkets arbete med att ta fram nya föreskrifter för detaljplaner bör nämnas eftersom dessa föreskrifter påverkar hur digitala detaljplaner, som ska tillgängliggöras nationellt enligt Lantmäteriets förslag, ska vara utformade. Detta arbete väntas vara klart våren 2020.

Likaså Boverkets remiss från våren 2019 med förslag till föreskrifter och allmänna råd om detaljplan med planbeskrivning (SBK dnr 2019-06035) bör has i åtanke. Förslaget innehåller bl a bindande bestämmelser som reglerar hur en detaljplan ska visualiseras och hur planbestämmelser får användas och formuleras. På motsvarande sätt finns bestämmelser som anger hur en planbeskrivning ska disponeras och vilken information den ska innehålla.

⁴ EU-direktivet 2007/2/EG

Synpunkter

Stadsbyggnadskontoret vill inledningsvis framhålla att det är glädjande att staten tar ett bredare grepp om informationsförsörjningen inom samhällsbyggnadsprocessen och hoppas att det inte stannar vid bara detaljplaner.

Kontoret ställer sig i huvudsak positivt till förslagen i remissen och ger i detta tjänsteutlåtande sin syn på några huvudpunkter i utredningen.

Synpunkter på författningsförslaget

I kap 2 i remissen föreslår Lantmäteriet att den framtida lydelsen (*kursivt nedan*) av 3 kap 17§ i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation ska vara:

”17 § För mark- och vattenanvändning indelad efter nuvarande och framtida planerad funktion eller socioekonomisk användning ska informationsansvar fullgöras av

1. Statens jordbruksverk i fråga om jordbruksmark som ger rätt till stöd som finansieras helt eller delvis av Europeiska unionen, och
2. Sametinget i fråga om mark- och vattenområden som används för renskötsel. Förordning (2016:1192).
3. *Kommuner i frågan om mark- och vattenområdets användning, bebyggelse och byggnadsverk (detaljplan med planbeskrivning, regionplan och översiktsplan).* ”

Stadsbyggnadskontoret vill framföra att det enligt 7 kap i Plan och bygglag (2010:900) är Regionen som har ansvaret att upprätta regionplaner och att informationsansvaret för regionplaner således borde ligga hos Regionen.

Kontoret undrar vilket syftet är med formuleringen ”detaljplan med planbeskrivning”. Finns det någon särskild anledning till varför planbeskrivningen lyfts fram? Det vanliga samlingsbegreppet ”detaljplan” inkluderar planbeskrivning, plankarta och planbestämmelser.

Med tanke på att förordningen föreslås träda ikraft den 1 januari 2021 vill stadsbyggnadskontoret föreslå att en övergångsbestämmelse införs som reglerar att nya detaljplaner omfattas av förordningen först två år efter att förordningen träder i kraft. Detta med anledning av att Boverkets detaljplaneföreskrifter föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Kontoret ställer sig frågande till att konsekvenserna av att ta med regionplaner och översiktsplaner i ändringsförslaget inte utretts i delrapporten.

Övriga synpunkter

Här följer en översiktlig sammanställning av kontorets övriga synpunkter.

Stadsbyggnadskontoret är positivt till remissens förslag och anser att förslaget i sin helhet påskyndar arbetet med att använda digitala detaljplaner och skulle gärna se att det tas höjd i den mjuka och hårda infrastrukturen att omfatta även detaljplaner i 3D.

Kontoret vill framföra att det är viktigt att ansvarsfrågan tydliggörs. Digitala planbestämmelsegränser uppfattas som väldigt exakta till skillnad från en plankarta i pdf-format där viss tolkningsmån finns. Kan kommuner bli skadeståndsskyldiga ifall detaljplaneinformationen är felaktig eller om den har använts på felaktigt sätt?

Stadsbyggnadskontoret vill uppmärksamma att det finns en risk att användaren (beroende på visualiseringen av detaljplanen) inte längre kan förstå hur alla bestämmelser på plankartan och i planbeskrivningen förhåller sig till varandra när detaljplaners komplexa bestämmelser sprids digitalt. Det kan leda till att användaren drar felaktiga slutsatser när Stockholms mer komplexa planbestämmelser blandas med planbestämmelser från t ex en glesbygdskommun.

Kontoret är positivt till att planhandläggare som jobbar nära kommungränsen via det nationella systemet kommer kunna se planbestämmelserna och planeringsläget i grannkommunen, vilket bör leda till en mer effektiv stadsplanering i dessa områden.

Kontoret anser att förslaget innebär många positiva effekter för exploatörer och medborgare i stort. Framför allt när alla detaljplaner, gamla som nya, finns tillgängliga digitalt. Exempelvis blir det lättare för byggaktörer att hitta byggbar mark för ett visst ändamål, våra kommuninvånare kommer enklare kunna se hur Stockholm planeras för framtiden, det blir möjligt att enklare följa upp bostadsmålen och att ta fram kvantitativa analyser för uppföljning och styrning av stadens planering.

Kontoret vill påpeka att innehållet i nya detaljplaner inte kommer att påverkas så mycket av förslagen i denna remiss men desto mer av Boverkets parallella arbete med att ta fram nya föreskrifter för detaljplaner och planbeskrivningar. För att kunna följa de nya föreskrifterna behöver kontoret anpassa de tekniska verktygen och databaserna för att kunna skapa och lagra detaljplaner enligt Boverkets nya föreskrifter för detaljplaner. Även arbetsätt och arbetsmetoder behöver anpassas.

Stadsbyggnadskontoret vill anföra att förslaget kommer att medföra kostnader för kontoret. De tekniska systemen behöver utvecklas för att kunna leverera detaljplaner till Lantmäteriet enligt denna remiss. Det är inte möjligt att i detalj uppskatta kostnaderna men liknande utveckling har tidigare kostat staden betydande summor. Lantmäteriet ämnar äska statliga medel för att kunna ersätta kommunerna för anslutningskostnader. Detta anser kontoret är positivt.

Tid för teknisk utveckling borde räknas in i de övergångs-bestämmelser som kontoret anser bör införas för tillgängliggörande av detaljplaner. Om stadens befintliga system ska användas för leverans av detaljplaner behöver hänsyn tas till de långsiktiga releaseplanerna som finns för utveckling av nuvarande system.

Det bör även nämnas att informationssvaret enligt förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation kan vara tätt kopplat till hårda tekniska krav på informationshanteringstjänster som en informationsansvarig myndighet måste uppfylla. Dessa krav kan öka kostnaden för den dagliga driften av leveranssystemen avsevärt. En hög nivå på teknisk tillgänglighet av en så essentiell datamängd som detaljplaner är även viktigt för att medborgare ska kunna använda e-tjänster som bygger på informationen i detaljplanerna dygnet runt.

Stadsbyggnadskontoret vill upplysa om att kontoret redan idag digitaliserar befintliga och nya detaljplaner. Dessa lagras i en databas som följer en äldre standard för detaljplaner. Totalt finns cirka 3000 detaljplaner digitaliserade som behöver kvalitetsgranskas. Kontoret anser att dessa i dagsläget bör anses som arbetsmaterial och därmed inte omfattas av förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation.

Kontoret tycker det är positivt att digitala detaljplaner tillgängliggörs och ser att det möjliggör för pedagogiska visualiseringar av detaljplaner och även för tjänster att söka bygglov. Pedagogiska visualiseringar kan leda till ökad förståelse hos medborgaren för förutsättningarna enligt detaljplan för bygglovspliktiga åtgärder. Detta i sin tur kan leda till att bygglovspliktiga åtgärder som har sämre förutsättningar för att beviljas minskas i antalet inkomna ärenden vilket borde medföra positiva effekter för hela bygglovsprocessen.

Stadsbyggnadskontoret tycker dock det är viktigt att det ska gå att skriva ut en pdf-version av plankartan som visar allt som en plankarta innehåller idag. Detta för att kunna framställa det juridiskt gällande dokumentet samt att det ska vara tillgängligt för alla medborgare.

Kontoret är positivt till Lantmäteriets förslag att detaljplaner ska tillhandahållas strukturerat eftersom det är en central datamängd för samhällsbyggnadsprocessen. Informationen kan då användas i tidiga skeden i exploateringsprocessen där den planerade staden, som den redovisas i detaljplaner, utgör ett underlag i projekteringen, vilket påskyndar och förbättrar kvaliteten i exploateringsprocessen. Exploatören får möjlighet att digitalt se detaljplanen och anpassa sin planerade bebyggelse direkt efter planbestämmelserna. Detta betyder inte att kommunen har gett tillstånd till att projektera efter informationen i detaljplanen. Fastighetsgränser ska i detaljplanen endast ses som en tolkning då de kan komma att ändras i en eventuell fastighetsbildning. Därför ska det alltid beställas en nybyggnadskarta (som bl a innehåller aktuella fastighetsgränser) för fortsatt projektering.

Stadsbyggnadskontoret vill framhäva att det borde specificeras mer i detalj vilka tekniska system som ska tillhandahållas av kommunen respektive Lantmäteriet. I kapitel 4 i remissen beskriver Lantmäteriet vilka förmågor ett nationellt tekniskt system skulle kunna ha. Även om kontoret antar att Lantmäteriet har för avsikt att bygga systemet enligt sitt förslag är Lantmäteriet dock inte bunden till att tillhandahålla denna lösning även i fortsättningen. Formuleringarna i kap 4, förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation om innebörden av informationsansvaret, är väldigt breda och beskriver inte Lantmäteriets ansvar utan bara den informationsansvariga myndighetens (i detaljplanernas fall kommunens) ansvar. Eftersom det är flera tekniska system (kommunens och Lantmäteriets) som ska samspela bör Lantmäteriets ansvar förtydligas. Ett förtydligande skulle kunna omfatta att Lantmäteriet bör göra rimlighets- eller kostnadsbedömningar som omfattar även kommunerna när Lantmäteriet inför förändringar i sina tekniska system.

Kontoret önskar att det förtydligas vilka digitala detaljplaner som omfattas av lagändringen och när i tid lagändringen träder i kraft. Gärna med exempel och konkreta datum. Kontorets uppfattning är att bara nya detaljplaner som har fått sin startpromemoria beslutat efter att övergångsbestämmelsen har gått ut omfattas av bestämmelserna i förslaget. Här knyts an till kontorets tidigare nämnda synpunkt att det borde läggas till en tvåårig övergångsbestämmelse för detaljplaner till förslaget till författningsändring.

Stadsbyggnadskontorets förslag

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande, överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen samt förklarar beslutet omedelbart justerat.